

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 8Co/126/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8416205685
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 01. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Fil'akovský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8416205685.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Fil'akovského a sudcov JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Anny Kovaľovej v právnej veci žalobcu v 1. rade: D. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom Za vodou XXXX/X, XXX XX H. X., žalobcu v 2. rade: N. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. XXXX/X, XXX XX H. X., obaja právne zastúpení: JUDr. Gábor Száraz, advokát so sídlom Garbiarska 20, 064 01 Stará Ľubovňa, proti žalovanému v 1. rade: M. X. C. - T., s miestom podnikania Y. 6, XXX XX U., IČO: 41 767 811, a žalovanému v 2. rade: KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, IČO: 00 585 441, o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, o odvolaní žalovaného v 2. rade proti rozsudku Okresného súdu Kežmarok zo dňa 09.08.2019 č.k. 8C 157/2016-407 takto jednohlasne

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol tak, že

I. Žalovaný v 2. rade je povinný zaplatiť žalobcovi v 1. rade 15.000,- eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 15.000,- eur od 05.10.2016 do zaplatenia, to všetko v lehote 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku, pričom jeho plnením zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť žalovaného v 1. rade.

II. Žalovaný v 2. rade je povinný zaplatiť žalobcovi v 2. rade 15.000,- eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 15.000,- eur od 05.10.2016 do zaplatenia, to všetko v lehote 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku, pričom jeho plnením zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť žalovaného v 1. rade.

III. Žalobca v 1. rade má voči žalovanému v 2. rade nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

IV. Žalobca v 2. rade má voči žalovanému v 2. rade nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie vydal na pojednávaní dňa 09.08.2019 kontumačný rozsudok. Splnenie zákonných predpokladov podľa § 276 CSP vo svojom rozhodnutí odôvodnil v bode 5. napadnutého rozsudku so záverom, že žalovaní v 1. a 2. rade sú samostatnými spoločníkmi. Poukázal pritom na rozhodovaní prax najvyšších súdnych autorít (uznesenie NS SR z 26.10.2016 sp. zn. 6Cdo 544/2015, NS SR z 22.06.2016 sp. zn. 3Cdo 18/2016).

3. V ďalšej časti odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol, že o žalobe rozhodol podľa ust. § 274 CSP na základe toho, že boli kumulatívne splnené podmienky na vydanie kontumačného rozsudku na pojednávaní a to, že žalovaný v 2. rade sa na pojednávanie neustanovil, hoci predvolanie na pojednávanie prevzal dňa 14.06.2019 s poučením podľa ust. § 274 písm. a) CSP.

4. Žalovaný v 2. rade neúčast' na pojednávaní odôvodnil podaním doručeným prostredníctvom elektronickej adresy súdu prvej inštancie 08.08.2019 o 14:45 hod. Ako dôvod neúčasti uviedol kolíziu pojednávania.

5. Súd prvej inštancie svoj záver o splnení zákonných predpokladov pre rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie podľa ust. § 274 CSP odôvodnil v napadnutom rozhodnutí nasledovne.

6. Podľa § 274 CSP na pojednávaní rozhodne súd o žalobe podľa § 137 písm. a) na návrh žalobcu rozsudkom pre zmeškanie, ktorým žalobe vyhovie, ak a) sa žalovaný nedostavil na pojednávanie vo veci, hoci bol naň riadne a včas predvolaný a v predvolaní na pojednávanie bol žalovaný poučený o následku nedostavenia sa vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie a b) žalovaný neospravedlnil svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami.

7. V tejto súvislosti dáva súd prvej inštancie len do pozornosti právny názor vyslovený v Uznesení Krajského súdu v Žiline z 28.02.2019, spis. zn. 7Co 17/2019, podľa ktorého „... nie je povinnosťou súdu postupovať podľa ust. §183 ods. 4 CSP, keďže jeho aplikácia sa vyžaduje iba v prípadoch, ak strana sporu požiadava o odročenie pojednávania a súd zistí, že ňou uvedený dôvod na takýto procesný postup nie je dôležitý. Je preto potrebné dôsledne rozlišovať medzi skúmaním naplnenia podmienok pre vydanie rozsudku pre zmeškanie podľa § 274 písm. a) a b) CSP a skúmaním dôvodnosti procesného návrhu strany sporu na odročenie pojednávania podľa § 183 CSP, pričom žiadna analógia legis § 183 ods. 4 CSP vo vzťahu k § 274 písm. b) CSP do úvahy neprichádza ...“ (pozri Uznesenie Krajského súdu Žilina z 28.02.2019 spis. zn. 7Co 17/2019). Podporne k tomu súd prvej inštancie dodáva, že i v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe súdov vyššej inštancie ospravedlnenie sporovej strany nie je bez ďalšieho žiadosťou o odročenie pojednávania podľa citovaného zákonného ustanovenia (pozri SJ, 1998, č. 25 - NS sp. Zn. 2 Cdon 369/96).

8. Na tomto mieste považuje súd prvej inštancie za dôležité zdôrazniť, že ospravedlnenie sporovej strany je dôvodné, len ak tvrdí také skutočnosti, ktoré sú spôsobilé jeho neúčast' na pojednávaní súdu ospravedlniť (pozri SJ, 1997, č. 92 - NS sp. Zn. 2Cdon 1027/96).

9. Vážnou okolnosťou (§274 písm. b) CSP) nie je okolnosť, ktorá žalovanému bola známa vopred - hoci mu objektívne zabraňovala zúčastniť sa pojednávania (pozri obd. SJ, 2000, č. 44 - NS sp. Zn. 20Cdo 330/98). Takouto je i účasť žalovaného v 2. rade na prípadnom vopred vytýčenom inom pojednávaní na inom súde. Vychádzajúc z ustálenej rozhodovacej praxe súdov vyššieho stupňa bolo povinnosťou žalovaného v 2. rade v tejto súvislosti preukázať, že o dôvode neúčasti (pojednávanie na inom súde) sa dozvedel skôr ako sa dozvedel o termíne pojednávania v prejednávanom spore. Takéto tvrdenie, ale ani dôkaz však nepredložil. Pretože bolo ustálené, že ak sporová strana svoju neúčast' na pojednávaní ospravedľuje časovou kolíziou s iným súdnym sporom, môže byť takéto ospravedlnenie v zmysle (teraz §274 písm. a) CSP) dôvodné len vtedy, ak súd oznámi také konkrétne údaje o tom, prečo sa nemôže pojednávania zúčastniť, najmä aké iné konanie mu bráni v účasti (v akej konkrétnej veci a na ktorom súde), kedy sa o ňom dozvedel (že naň bol predvolaný skôr ako na pojednávanie, na ktorom ospravedľuje svoju neúčast') a že časovú kolíziu viacerých pojednávania nebolo možné vyriešiť inak (pozri R 38/2000 - NS sp. Zn. 31 Cdo 2432/98).

10. Zdôvodnenie neúčasti na pojednávaní dôležitým dôvodom (vážnou okolnosťou), je potrebné, aby sporová strana, prípadne jej zástupca tvrdil takú skutočnosť, ktorá je vzhľadom k svojej povahe spôsobilá jej neúčast' ospravedlniť, t. j. tie, ktoré jej znemožňujú sa pojednávania zúčastniť a súčasne sú vážne (dôležité, ospravedlniteľné) tak z hľadiska objektívnych tak subjektívnych (či mohla byť prekážka predvídaná prípadne odvrátená) (k tomu pozri SJ, 2001, č. 79 - NS sp. Zn. 20 Cdo 1358/99: II.).

11. Otázku včasnosti a dôvodnosti neúčasti súd posúdil s prihliadnutím na doterajšie konanie žalovaného v 2. rade. Za vážnu okolnosť, pre ktorú strana sporu, prípadne jej zástupca môže ospravedlniť svoju neúčast' na pojednávaní vo veci sa podľa ustanovenia §274 písm. b) CSP považuje okolnosť, ktorá sporovej strane (jej zástupcovi) objektívne (nezávisle na jeho vôli) zabráni zúčastniť sa na predbežnom prejednaní sporu (napr. zdravotná indispozícia), ako aj okolnosť sporovou stranou (jej zástupcom) spôsobená alebo inak zavinená, ak ju možno považovať - s prihliadnutím ku všetkým okolnostiam prípadu a k pomerom sporovej strany (jej zástupcu) - za vážnu. Zásadne platí, že aj keď sporová strana (jej zástupca) uvádza v žiadosti o ospravedlnenie dôvod inak spôsobilý viesť k záveru o možnosti

konať v jej neprítomnosti (prípadne pokračovaní v konaní), nie je súd vždy povinný takýto dôvod akceptovať, a to najmä vtedy, ak nie je využívaný v súlade so zmyslom a účelom ustanovení §§150, 151, 153 a Čl. 17 CSP, ale k prenášaní zodpovednosti za svoj vlastný spor na štát reprezentovaný súdom Slovenskej republiky, prípadne na žalobcu. V tejto súvislosti súd prvej inštancie pripomína, že predmetom tohto sporového konania je právo žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy za usmrtenie ich syna pri dopravnej nehode motorovým vozidlom poisteným u žalovaného v 2. rade. Ide o druh sporového konania, ktorému je súd povinný prikladať osobitnú dôležitosť a konať v ňom prednostne vzhľadom na charakter nezvratiteľnej formy ujmy na strane žalobcov.

12. Vo všeobecnej rovine súd považuje za potrebné zdôrazniť, že rozsudok pre zmeškanie predstavuje osobitný druh súdneho rozhodnutia ako následok procesnej pasivity žalovaného v 2. rade v civilnom sporovom konaní. Procesná pasivita žalovaného v 2. rade sa prejavuje tým, že si neplní povinnosti strany konania tak, aby konanie mohlo byť rýchlo a efektívne skončené. Pripomína sa zásada, že práva patria bdelym, ktorá zdôrazňuje aj vlastné pričinenie sa na ochranu svojich práv a vyžaduje, aby aj strana v konaní sledovala svoje subjektívne práva a robila také kroky, v dôsledku ktorých by nedochádzalo k ich ohrozeniu a poškodzovaniu. Predpokladá sa pritom, že strana musí využiť prostriedky, ktoré jej poskytuje zákon a následne vykonať prípadné potrebné opatrenia, aby nedošlo k porušeniu jej práv. Bola to pritom práve nečinnosť žalovaného v 2. rade, ktorý sa bez riadneho, hoci včasného zdôvodnenia neustanovil na pojednávanie nariadené vo veci súdom prvej inštancie, hoci bol naň riadne a včas predvolaný a bol v predvolaní výslovne poučený o možnom následku nedostavenia sa, vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie. Ak potom za danej situácie žalobcovia na pojednávaní navrhli rozhodnúť vo veci rozsudkom pre zmeškanie, bolo povinnosťou súdu rozhodnúť podľa ust. § 274 CSP (pozri Stručný komentár, Civilný sporový poriadok - G. U., T., 2018, str. 353) tak, že žalobu zamietol. Žalovaný v 2. rade totiž nerešpektoval povinnosti uložené súdom prvej inštancie podľa Článku 10 Základných princípov civilného sporového konania a tomu zodpovedala forma a výsledok konania. (pozri obd. Uznesenie Krajského súdu Žilina z 28.02.2019 spis. zn. 7Co 17/2019).

13. Podľa § 275 CSP odôvodnenie rozsudku pre zmeškanie žalovaného obsahuje stručnú identifikáciu procesného nároku a právny dôvod vydania rozsudku pre zmeškanie.

14. Pretože boli splnené zákonné predpoklady, súd vyniesol rozsudok pre zmeškanie, ktorým žalobe vo vzťahu k žalovanému v 2. rade v celom rozsahu vyhovel.

15. Žalovaný v 2. rade v podanom odvolaní navrhol, aby odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vrátil vec na ďalšie konanie a rozhodnutie vo veci.

16. Okrem iných skutočností v podanom odvolaní uviedol, že na rozdiel od rozsudku na základe uznania, či vzdania sa nároku (§ 282 a nasl. CSP) je súd povinný skúmať, či žalobcom tvrdený skutkový stav je nesporný a prihliadnuť na všetky skutočnosti, na ktoré súd zo zákona prihliadať má (napr. na preklúziu práva žalobcu). Ak súd dospeje k záveru, že žalobcom tvrdený skutkový stav nie je nesporný, napriek tomu, že by boli splnené všetky podmienky na vydanie kontumačného rozsudku, súd takýto rozsudok nevydá (Števček, M., Ficová, S. Baricová, J. Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, 1002s).

17. Žalovaný v 2. rade má za to, že vzhľadom na to, že vzniesol námietku premlčania a to už pri svojom prvom úkone vo veci v postavení žalovaného v 2. rade, súd na ňu bol povinný prihliadnuť a z uvedeného dôvodu nevydať kontumačný rozsudok. Citoval ďalej ustanovenie § 100 ods. 1 OZ a vyslovil záver, že žalovaný v 2. rade (dlžník) sa premlčania dovolal (vyjadrenie žalovaného v 2. rade zo dňa 17.12.2018), a preto súd musel prihliadnuť na jeho námietku, ako mu to ukladá zákon (Občiansky zákonník).

18. Nesprávnym postupom súdu v prejednávanej veci došlo k takej intenzite zásahu do práva žalovaného v 2. rade, že boli výrazne porušené jeho práva na spravodlivý proces, ako aj princíp rovnosti sporových strán.

19. Žalobcovia vo vyjadrení k odvolaniu navrhli napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

20. Odvolací súd v zmysle zásad ust. § 379, § 380, § 381 CSP preskúmal rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov a nezrozumiteľnosť.

21. Treba prisvedčiť žalovanému v 2. rade, že ak sa v priebehu konania dovolal premlčania (vyjadrenie žalovaného v 2. rade zo dňa 17.12.2018) mal súd na uvedenú skutočnosť prihliadať zo zákona a napriek, (podľa názoru súdu prvej inštancie splneniu všetkých podmienok na vydanie kontumačného rozsudku) takýto rozsudok nevydať.

22. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie však nemožno zistiť, či sa namietanými právne významnými skutočnosťami súd prvej inštancie zaoberal a ako ich posúdil.

23. Právna veda k uvedenému zaujala stanovisko, ktoré ako argument uplatnil žalovaný v 2. rade v podanom odvolaní.

24. „Na rozdiel od rozsudku na základe uznania, či vzdania sa nároku (§ 282 a nasl. CSP) je teda súd povinný skúmať, či žalobcom tvrdený skutkový stav je nesporný, a prihliadať na všetky skutočnosti, na ktoré súd zo zákona prihliadať má (napr. na preklúziu práva žalobcu). Ak súd dospeje k názoru, že žalobcom tvrdený skutkový stav nie je nesporný, napriek tomu, že by boli splnené všetky podmienky na vydanie kontumačného rozsudku, súd takýto rozsudok nevydá.“ (Števček, M., Ficová, S. Baricová, J. Mesiarčinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, 1002 s.)

25. Keďže odvolateľ v podanom odvolaní namietal nesplnenie zákonných podmienok vo forme absencie niektorého z predpokladov stanovených v zákone pre vydanie kontumačného rozsudku (cit. ako hore str. 1006, 1007), ktorými sa súd prvej inštancie nezaoberal a ich naplnenie nevysvetlil, odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

26. Obsahové náležitosti rozsudku určuje ustanovenie § 220 CSP. Ich správnosť a úplnosť je predpokladom vykonateľnosti a preskúmateľnosti rozhodnutia. Či je rozhodnutie preskúmateľné alebo nie sa dá zistiť len z jeho odôvodnenia.

27. V tejto súvislosti je právne významné ustanovenie § 220 ods. 2 CSP, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Obdobným spôsobom náležitosti odôvodnenia rozsudku upravovalo ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. v znení účinnom do 30.06.2016.

28. Štruktúra odôvodnenia rozsudku je v priamej spojitosti so základným právom na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Ak súd pri odôvodňovaní rozsudku nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje ustanovenie § 220 ods. 2 CSP dochádza nielen k tomu, že rozsudok je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť, ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom. Konanie a rozhodovanie všeobecných súdov sa uskutočňuje v predpísanom ústavnom a zákonnom rámci, rešpektovanie ktorého vylučuje svojvôľu v ich postupe, pričom vylúčenie svojvôle sa zabezpečuje viacerými prostriedkami, vrátane ich povinnosti svoje rozhodnutia odôvodniť. Odôvodnenie rozhodnutí dovoľuje účastníkom konania posúdiť ako súd v ich veci vložil a aplikoval príslušné predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní o veci samej.

29. Vydaním nepreskúmateľného rozhodnutia sa strane sporu odníma možnosť v odvolacom konaní riadne brániť svoje práva a oprávnené záujmy, nakoľko je problematické zaujímať stanoviská k nezrozumiteľnému alebo nedostatočne zdôvodnenému rozhodnutiu.

30. Keďže z odôvodnenia napadnutého rozsudku nie je zrejmé, či pri vydaní kontumačného rozsudku súd prvej inštancie prihliadol na všetky skutočnosti, na ktoré zo zákona prihliadať má (napr. na preklúziu práva žalobcu), vydanie takéhoto nepreskúmateľného rozhodnutia je potrebné hodnotiť ako nesprávny procesný postup súdu, ktorým bolo znemožnené žalovanému v 2. rade, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom. Odvolací súd preto postupom vyplývajúcim z ust. § 389 ods. 1 písm. b) CSP napadnutý rozsudok zrušil a v rozsahu zrušenia vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

31. Po vrátení spisu bude úlohou súdu prvej inštancie zaoberať sa dôvodnosťou uplatneného nároku a následne rozhodnúť tak, aby štruktúra odôvodnenia rozhodnutia zodpovedala zásadám vyplývajúcim z ust. § 220 ods. 2 CSP.

32. Prvoinštančný súd, ktorý je viazaný názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP) v novom rozhodnutí rozhodne o trovách odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

33. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).